

Pedagogisch beleidsplan
Peuterspeelzaal de Noorderborch
Versie februari 2020

“Samen lerend onderweg”

Inhoud

Pedagogisch beleid.....	5
Pedagogisch doel.....	5
Ontwikkelingsgebieden	6
Cognitieve ontwikkeling.....	6
Sociaal- emotionele ontwikkeling	7
Zelfbeeld, eigenwaarde en respect.....	8
Overdragen van normen en waarden.....	9
Motorische ontwikkeling	10
De taalontwikkeling.....	10
De rekenontwikkeling	11
Voor- en Vroegschoolse Educatie	12
Omvang VVE.....	12
VVE-indicatie	12
Hoe werkt Piramide?.....	13
Inrichting van de ruimte.....	15
Toetsen en observeren	17
Pedagogisch handelen	18
Werkplan	18
Doelen en richtlijnen voor een goede peuterspeelzaal	19
De Noorderborch: een veilige omgeving	19
Veiligheidsrichtlijnen ruimte	19
Preventie	20
Richtlijnen voor toezicht	20
Groepsgrootte.....	20
De Noorderborch: een gezonde omgeving.....	20
Richtlijnen voor ongevallen en noodsituaties.....	20
Richtlijnen voor het omgaan met zieke kinderen	20
Richtlijnen met betrekking tot infectieziekten.....	21
Richtlijnen voor gebruik en schoonhouden van de ruimte.....	21
Richtlijnen voor persoonlijke hygiëne.....	21
Richtlijnen voor tussendoortjes en traktaties.....	21
De Noorderborch: een professionele omgeving.....	22
Organisatievorm.....	22
Pedagogisch medewerkers	22
Mentorschap.....	22
Richtlijnen voor het observeren en volgen van de ontwikkeling.....	22
Overdracht basisschool	24

Richtlijnen voor het signaleren van problemen.....	24
Signaleren.....	24
Ondersteuning pedagogisch medewerker.....	24
Meldcode signalen kindermishandeling	25
Vier-ogen principe peuterspeelzaal 2-4 jaar	25
Plaatsing van chronisch zieke en gehandicapte kinderen.....	27
De Noorderborch: een gezellige omgeving.....	27
Variatie en structuur	27
Wennen.....	27
Doel van het wennen:	27
Waarom?.....	27
Uitgangspunt:.....	28
Dagelijks afscheidsritueel.....	28
Vaste rituelen.....	28
Activiteiten buiten het terrein van de peuterspeelzaal	29
Risico's bij verlaten terrein en afspraken met ouders	29
Uitgangspunten en voorwaarden	30
Uitstapjes.....	30
Veiligheid.....	30
Begeleiding.....	30
Onderscheid tussen een groot en een klein uitstapje	31
Ouderparticipatie	31
Vervoer.....	31
Auto.....	31
Lopend.....	31
Wat neem je altijd mee?	32
Verzekeringen	32
Afscheid van peuterspeelzaal	32
Het voorwaarde scheppend beleid	32
Personeelsbeleid	32
Scholingsbeleid.....	32
Financieel beleid	33
Organisatiebeleid	33
Informatiebeleid.....	33
Oudercommissie	34
Vakanties.....	35
Informatie over opvoeding	35
Privacy	35

Geschillen en klachten	36
Plaatsingsbeleid.....	36
Intake.....	36
Plaatsing	36
Als een kind niet geplaatst kan worden	36
Tot besluit.....	37

Pedagogisch beleid

De peuterspeelzaal heeft een aantal specifieke kenmerken, waardoor het zich onderscheidt van de andere vormen van kinderopvang:

- In peuterspeelzalen worden uitsluitend kinderen in de leeftijd tussen twee en vier jaar opgevangen.
- Het gaat om kortdurende opvang. De meeste kinderen komen twee of drie maal per week, gedurende 4 uur per ochtend/ middag in de speelzaal. De openingstijden en opvangfrequentie sluiten niet aan bij werktijden van ouders. Peuterspeelzalen zijn niet bedoeld voor opvang van kinderen van ouders die werken. Wel bieden ze met name moeders de mogelijkheid om aan kortdurende activiteiten deel te nemen.
- Vanwege de spreiding van de voorzieningen over het land zijn peuterspeelzalen goed bereikbaar, In vrijwel ieder dorp en elke wijk zijn peuterspeelzalen te vinden. Peuterspeelzalen hebben bijna overal een erkende plaats in het voorzieningenniveau in de buurt weten te verwerven en sluiten meestal aan bij de specifieke plaatselijke situatie.

Elk mens, elke peuter heeft bij zijn geboorte een basisplan in zich. Dit basisplan wordt gevormd door, zoals in het pedagogisch boek van 3 tot 7 jaar is beschreven, aanleg, opvoeding en milieu. In aanleg staat een peuter open voor invloeden van buitenaf. De rol van opvoeder (ouders, grootouders, in ons geval peuterleidsters) is van essentieel belang in het leven van een peuter. Begeleiden van het nog zo jonge kind is een zeer gevoelig punt, wat de een goed vindt, zal de ander afkeuren. Taak van de leidster is dan ook de gulden middenweg te bewandelen en voor haar peuter een vriendelijk en veilig klimaat te scheppen waar een kind zich thuis voelt. Een omgeving met vaste regels en vaste normen waar een peuter houvast aan heeft.

Peuterspeelzaal de Noorderborch heeft de volgende openingstijden:

Maandag : 8.30 uur – 12.30 uur Pedagogisch medewerker: Jody Reinders
Dinsdag: 8.30 uur – 12.30 uur Pedagogisch medewerker: Jody Reinders
Woensdag: 8.30 uur – 12.30 uur Pedagogisch medewerker: Jody Reinders
Donderdag: 8.30 uur – 12.30 uur Pedagogisch medewerker: Jody Reinders

Tijdens vakantieperioden is de speelzaal gesloten. Deze perioden lopen gelijk met de vakanties van basisschool de Noorderborch.

Pedagogisch doel

Het hoofddoel is het opvoeden van het nog zo jonge, kwetsbare peutertje tot een bewust individu wat redelijk zelfstandig kan functioneren, binnen zijn eigen mogelijkheid. Met een optimale ontwikkeling binnen deze maatschappij. Ruimte geven voor eigenheid van het kind betekent niet op jezelf zijn, je eigen gang gaan maar, met respect voor een ander, je weg vinden in een doolhof van wat wel en niet redelijk is. Het geven van normen en waarden vanuit onze opvoeding staat centraal. Iemand anders helpen, die het nog niet kan, samen een puzzel maken, van je fiets afgaan en delen met een andere peuter geeft respect voor die ander.

Wij hebben tot taak om de complete brede ontwikkeling van alle kinderen te stimuleren.

Dit heeft betrekking op zowel de motorische ontwikkeling, als op de sociale, de emotionele, de cognitieve, de creatieve en de taalontwikkeling. Door vanuit een duidelijk pedagogisch kader doelbewust met de ontwikkeling en begeleiding van het kind op de peuterspeelzaal bezig te zijn. Door op een gerichte, bewuste en herkenbare wijze uitnodigende speelsituaties te creëren.

Ontwikkelingsgebieden

Cognitieve ontwikkeling

In de leeftijd van twee tot vier jaar maken kinderen een stormachtige ontwikkeling door. En dat doet ieder kind op zijn eigen unieke wijze en in zijn eigen tempo. De omgeving van het kind speelt een belangrijke rol bij het stimuleren van de ontwikkeling. Het moet daartoe veelzijdige speelervaringen opdoen. Wanneer kinderen naar een peuterspeelzaal gaan, krijgen ze enkele dagdelen per week te maken met leidsters. Zij hebben kennis van de ontwikkeling van kinderen en ervaring in het omgaan met kinderen. Zij ondersteunen de kinderen bij het spelen, zowel individueel als in groepsverband en stimuleren hen daarbij in hun ontwikkeling. Ook besteden zij aandacht aan de sociaal emotionele ontwikkeling.

Leidsters helpen jonge peuters met hun afscheidverdriet. Soms mag de ouder nog wat blijven maar soms is het ook noodzakelijk om bijvoorbeeld die ouder weg te sturen wetende, dat het verdriet over is als het afscheid klaar is. De peuter moet echter wel weten dat de ouder, als het nodig mocht zijn, er altijd is en ook altijd weer terug komt. Vertrouwen en een goede hechtingsrelatie met de leiding is hierbij noodzakelijk

Het spel van de peuter ontwikkelt zich snel. Omdat een peuter motorisch steeds behendiger wordt, zijn er op spelgebied steeds meer mogelijkheden. Hij kan stoeien, wegrennen, uitdagen. Hij kan met voorwerpen spelen zoals autootjes, poppen, treinbaan, duplo. Omdat hij zijn ik besef heeft ontwikkeld, wat te maken heeft met het cognitief verwerven van objectpermanentie en de uitbreiding van zijn schema, kan hij nu ook verstoppertje spelen. In deze fase heeft een peuter nog wel de overtuiging dat hij onvindbaar is met een kussen op zijn hoofd, omdat hij met dat kussen op zijn hoofd niets ziet. Hij kan zich nog steeds niet in een andere invalshoek verplaatsen.

Kinderen moeten rust en veiligheid om zich heen hebben om tot spel te komen. In een onbekende omgeving zullen zij meestal even moeten wennen. In een nieuwe omgeving tegen het kind zeggen: "kijk eens wat een leuk speelgoed! Ga maar fijn spelen" zal zelden direct resultaat opleveren. De leidsters zijn hierbij van cruciaal belang. Kinderen zijn nu in staat tot fantaseren en imiteren. Het kind kan uiterst creatief zijn met water, zand, klei en vingerverf. Er wordt nog niet gestreefd naar prestaties; het kind geniet van het "bezig zijn". Met de regels van een spel kan een peuter over het algemeen nog niet omgaan, al weet de wat oudere peuter al wel wat winnen en verliezen is.

`Samenspelen` leert hij in de volgende fase.

Sommige peuters hechten sterk aan een knuffel of knuffelbeest. Dat geeft het kind in een wereld vol verandering veiligheid. De knuffel moet bijvoorbeeld mee naar de peuterspeelzaal. Waarschijnlijk vergemakkelijkt deze het losmakingproces met de directe verzorgers in een periode waarin het kind het gevoel heeft steeds vaker zelfstandig te moeten functioneren.

Sociaal- emotionele ontwikkeling

In de peuterspeelzaal doen kinderen vaak voor het eerst ervaring op in het spelen met andere kinderen. Ook dit is essentieel voor de sociale ontwikkeling. Thuis kunnen ze deze ervaring maar in beperkte mate opdoen. Gezinnen zijn tegenwoordig immers vaak klein. Daarnaast beperken het drukke verkeer de mogelijkheden voor kinderen om met elkaar te spelen. In de peuterspeelzaal ontmoeten kinderen andere kinderen en leren ze in een veilige sfeer en onder deskundige begeleiding geleidelijk aan te spelen met andere kinderen. Voor peuters, die in deze leeftijd ook net een “eigen ik” ontdekken, is dit een proces van vallen en opstaan. Daarbij hebben ze af en toe de steun van de leidster nodig. Zij moedigt aan elkaar te helpen, te delen, niet direct agressief te reageren. Ze bemiddelt bij ruzietjes, helpt bij onderlinge probleempjes. Dat kan zelfs zijn, een peuter naast zijn vriendje laten zitten of zijn knuffel bij zich op schoot houden. Regelmatig terugkerende groepsactiviteiten – zoals het bekende kringetje – helpen de kinderen een vertrouwde plaats in de groep te vinden en stimuleren hen om verder contact te leggen.

Kinderen bezoeken de peuterspeelzaal gedurende een periode in hun ontwikkeling waarin veel gebeurt op het gebied van contact met andere mensen en met name leeftijdgenoten. In het begin zijn de kinderen nog vaak op zichzelf gericht, maar langzaam leren kinderen samen spelen. Rondom het spelen met andere kinderen bestaat dikwijls een te grote verwachting. Ouders denken soms dat hun kind vanaf het begin zal gaan samen spelen en vriendjes maken. Het is meestal een belangrijke motivatie hun kind naar de speelzaal te laten gaan. De kinderen zijn daar op de leeftijd waarop ze bij peuterspeelzaal De Noorderborch komen echter nog niet aan toe. Soms ontstaan hechte vriendschappen tegen het eind, rond drie en een half jaar.

We vinden het belangrijk dat de peuters leren vaardig te worden in de omgang met mensen om zich heen en dat ze oog krijgen voor wat er in hun omgeving gebeurt. De jongste peuters zijn nog niet in staat rekening te houden met de wensen van anderen. Er is aandacht voor normale omgangsvormen zoals het gebruik van “alsjeblieft” en “dank je wel” en het even wachten als iemand anders aan het praten is. De leidsters streven een duidelijke en uniforme lijn na, aangezien kinderen die meerdere dagdelen komen verschillende leidsters meemaken. Door de peuters te begeleiden in hun omgang met elkaar leren zij rekening te houden met elkaar, te luisteren naar elkaar en respect te hebben voor de wensen, mogelijkheden en onmogelijkheden van een ander.

De leidsters laten het contact tussen kinderen onderling zoveel mogelijk gebeuren. Ze zoeken actief contact met een stil kind. Ook gaan zij in op vervelende opmerkingen zoals “met jou speel ik niet”. Bij conflicten of ruzies tussen de kinderen zullen de leidsters eerst ruimte laten aan de kinderen om het zelf op te lossen. Als dit niet lukt, grijpen ze in, door uit te leggen en erover te praten. Wanneer eenzelfde kind vaak gecorrigeerd moet worden, proberen leidsters dit in een positieve vorm te gieten. Heel af en toe wordt een kind gestraft.

Het wordt dan apart gezet op een stoeltje, daarna praat een leidster met het kind om uitleg te geven over het gedrag en de maatregelen.

Wij bieden de gelegenheid tot het ontwikkelen van de sociale competentie door:

- Kennis /vaardigheden opbouwen in de omgang met anderen, waarbij rekening wordt gehouden met zowel zijn eigen belangen als die van anderen.
- Het mogelijk maken dat kinderen in een groep ongestoord naast elkaar kunnen spelen. Het samenspel te stimuleren, leren rekening houden met elkaar.
- Verantwoordelijkheden te geven aan kinderen, door hen bijvoorbeeld te laten helpen bij activiteiten of kinderen elkaar te laten helpen.
- Kinderen zelf dingen op te laten lossen waardoor de zelfstandigheid en zelfredzaamheid vergroot worden. Ruzies worden niet altijd opgelost met behulp van de groepsleiding.
- De zelfredzaamheid te vergroten. Bijvoorbeeld door kinderen te leren zelf hun kleding en schoeisel aan te doen, of dit te blijven proberen.
- Gericht aandacht te besteden aan de ontwikkeling van een goede band met de groepsleiding. De communicatie over en weer tussen groepsleiding en kind is hierbij van groot belang.

Zelfbeeld, eigenwaarde en respect

Het zelfbeeld zijn alle ideeën die het kind over zichzelf heeft. Hoe positiever het zelfbeeld, hoe meer vertrouwen het kind zal hebben. Het zelfbeeld wordt gevormd door de manier waarop ouders en andere personen met het kind omgaan. De pedagogisch medewerkers bij De Noorderborch hebben daarom ook als uitgangspunt dat er veel positieve aandacht aan het kind besteed wordt.

Door succeservaringen, positieve reacties van de pedagogisch medewerkers en het merken dat het zelf invloed heeft op de relatie met andere mensen ontwikkeld een kind zelfvertrouwen. Een manier om het kind zelfvertrouwen te laten krijgen is het te laten ervaren wat het zelf of met de steun van een pm-er kan. Een kind zal sneller aan iets nieuws beginnen wanneer het uit ervaring weet dat de pm-er het nooit iets zal laten doen dat nare gevolgen heeft. Het zelfvertrouwen en eigenwaarde wordt verder gestimuleerd door het kind te accepteren als uniek medemens met eigen mogelijkheden en onmogelijkheden. De pedagogisch medewerkers stimuleren de mogelijkheden door ruimte te even om kind te zijn, door te accepteren dat kinderen zich kinderlijk gedragen, door fouten te accepteren en door ruimte te geven om te experimenteren. Verder geven we ze zoveel verantwoordelijkheid als ze aankunnen, niet te veel niet te weinig.

Een van de basiselementen waaruit gewerkt wordt is aanvaarding van en respect hebben voor de eigenheid van ieder kind. We benaderen kinderen en respecteren hen als kleine mensen met hun verschillende emoties en hun verstandelijke en lichamelijke mogelijkheden. De pedagogisch medewerkers de kinderen en collega's respecteren zoals ze zijn en dit uit dragen naar de kinderen, proberen we de kinderen zelfrespect en respect voor andere kinderen bij te brengen. Door ook zo met middelen en materialen om te gaan, daar zorg voor dragen, leren we ze ook respect te hebben voor eigen spullen en die van iemand anders.

Overdragen van normen en waarden.

Wij zijn van mening dat in al ons handelen steeds iets terug te vinden is van onze eigen inzichten en ideeën, onze waarden en normen. Bij het opvoeden van kinderen speelt het overbrengen van waarden en normen voortdurend een rol. Vanuit onze organisatie dragen we bewust uit:

- Waardering voor het leven; ons streven is om de kinderen al vroeg respect voor de natuur en voor alles wat leeft bij te brengen
- Ieders individuele vrijheid en integriteit respecteren/bewaken; Gelijkwaardigheid tussen mensen; we hechten er belang aan om kinderen te leren dat mensen verschillend zijn, maar dat ze zeker gelijkwaardig zijn. Naast de verschillen in cultuur zijn er meerdere verschillen te benoemen: verschil in achtergrond, in ontwikkeling en in temperament. Ook zal de thuissituatie niet altijd overeenkomen met het opvoedingsklimaat op de peuterspeelzaal. We staan op een positieve manier stil bij al die mogelijke verschillen.
- Respectvol omgaan met elkaar; zowel met volwassenen als met kinderen. Volwassenen hebben hierin een voorbeeldfunctie. In principe zal de pm-er gewenst, respectvol, gedrag proberen te bevorderen. Het uiten van verbaal of fysiek geweld vinden wij onacceptabel. Als een kind ongewenst gedrag vertoont, corrigeren we het gedrag, maar maken we tevens duidelijk dat we niet het kind, maar slechts het gedrag onacceptabel vinden.
- Gelijke kansen voor jongens en meisjes. Kinderen leren op jonge leeftijd vooral door het in zich op nemen van wat er in de directe omgeving gebeurt. De pedagogisch medewerkers zijn zich bewust van hun voorbeeldfunctie, daarnaast letten ze op omgangsvormen. Een belangrijk uitgangspunt voor de pedagogisch medewerkers is; het kind en je collega's zo te behandelen als jezelf ook behandeld wenst te worden.

Normen en waarden die wij als peuterspeelzaal belangrijk vinden zijn o.a.: niet vloeken, geen scheldwoorden, het netjes vragen als je iets wil hebben (bv mag ik met de poppen spelen en niet `ik wil`), opruimen na het spelen, tafelmanieren, niet slaan of schoppen en eventueel handje geven en/of sorry zeggen om het weer goed te maken als er iets vervelends is gebeurd. Het voorval wordt door de pm-er besproken en begeleid samen met de kindjes. Als alles is opgelost en duidelijk is voor alle partijen spelen we weer lekker samen verder. Dit alles natuurlijk naast respect voor jezelf en je omgeving.

Wij bieden kinderen de gelegenheid om zich normen en waarden en de cultuur van een samenleving eigen te maken door:

- Kinderen respect bij te brengen voor materialen, mensen, dieren.
- Het aanleren van universele regels, bijvoorbeeld je mag elkaar geen pijn doen en je mag speelgoed niet bewust afpakken.
- Kinderen bewust te maken van de verschillen in culturen door bijvoorbeeld verschillende feesten van verschillende culturen te vieren. Maar ook kinderen leren

dat sommige dingen van verschillende culturen universeel zijn
o.a. blij zijn bij feesten, lekker eten, zingen, cadeautjes.

Motorische ontwikkeling

Aanmoedigen van kinderen om te durven klimmen, fietsen, lopen, springen van grotere hoogte of te proberen de step te gebruiken. Groot zijn is het doel van elke bijna vierjarige peuter. De kleintjes moeten zelfvertrouwen en durf krijgen om van die “hoge” glijbaan af te gaan. Eerst met twee, later met één handje vast. Nog later geheel alleen.

De fijne motoriek ontwikkelt zich. Steeds beter is de peuter in staat om doelbewuste puzzels in elkaar te passen en ook het tekenen ontwikkelt zich van krassen naar iets wat op tekenen gaat lijken (tekenen van zgn. “kopvoeters”). In deze fase heeft het kind de mogelijkheid om de beheersing te krijgen over de sluitspieren zodat zindelijkheidstraining kan beginnen.

In onze peuterspeelzaal is creatieve ontwikkeling heel belangrijk. De tafels zijn in groepen verdeeld. Hier kan men of tekenen, plakken, prikken, puzzelen en met klei spelen. Op de gang is er gelegenheid om te verven of met water/zand te spelen. Creatief betekent, het kind laten doen waar hij aan toe is. Knippen bijvoorbeeld is zinloos voor een peuter van twee jaar. De fijne motoriek ontbreekt nog hiervoor.

De taalontwikkeling

Het in de leeftijdsfase van 0 tot 4 jaar aandacht besteden aan een goede taalontwikkeling is van essentieel belang voor het verdere leven van de peuter. Taal is immers het middel om contact te maken (sociale ontwikkeling), om uitdrukking te geven aan gevoelens en behoeften (emotionele ontwikkeling) en is het middel dat toegang verschaft tot een gemeenschappelijke denkwereld (denkontwikkeling). Met een jaar of twee heeft het kind een woordenschat van ongeveer 270 woorden, met een jaar of drie zo een duizend.

Aanvankelijk maakt het kind nog veel eigen woorden, waarbij hij heel vindingrijk kan zijn.

Activiteiten:

- Een verhaaltje voorlezen
- Gesprekjes van kind tot kind
- Gesprekjes tussen leidster en kind
- Kringgesprek
- Zingen
- Kinderboekenweek en voorleesontbijt
- Materialen:
  - Voorleesboeken
  - Kijkboeken
  - Poppenkast

De leeftijdsperiode 0 tot 4 jaar is de periode in het leven van een mens waarin de “taalverwerving” plaats vindt. In geen enkele andere periode in zijn latere leven zal een mens nog ooit zo snel en gemakkelijk taal kunnen leren. Wij vinden het daarom dan ook van het grootste belang dat er in de peuterspeelzaal de optimale voorwaarden worden geschapen voor de ontwikkeling van de taal en de spraak. De omgeving van het kind is van wezenlijk belang voor de taalontwikkeling. Kinderen gaan praten omdat ze in een omgeving verkeren waar met en tegen hen gepraat wordt. Volwassenen spelen daarbij een belangrijke rol. Allochtone kinderen hebben meestal te maken met een tweetalige ontwikkeling. In het gezin leren ze de moedertaal van hun ouders. Als tweede taal leren ze Nederlands, waarmee zij in aanraking komen door oudere broertjes en zusjes, contacten in de buurt, televisie en de peuterspeelzaal. Kinderen zijn goed in staat om twee talen te leren. Voorwaarde is wel dat de omgeving hen helpt en aanmoedigt door veel en gevarieerd met hen te praten. Belangrijk is dat steeds dezelfde persoon dezelfde taal spreekt, om verwarring te voorkomen. Bijvoorbeeld de Turkse moeder spreekt altijd Turks en de Nederlandse leidster spreekt altijd Nederlands. In beide talen moeten de kinderen een ruim taalaanbod krijgen en moeten ze voldoende gelegenheid hebben om daarmee te oefenen. De ontwikkeling van een tweede taal verloopt ongeveer in dezelfde volgorde als de eerste taal. En ook bij de verwerving van de tweede taal is het zo dat kinderen al een grote passieve taalvaardigheid (het begrijpen van de taal) hebben voordat ze zelf gaan praten. Een tweetalige ontwikkeling heeft onder genoemde voorwaarden geen negatieve effecten op de cognitieve en sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen: ze kunnen zich bewegen in twee talen en culturen.

De rekenontwikkeling

Spelenderwijs worden kinderen geconfronteerd met vaardigheden zoals meten, ruimtelijke oriëntatie en ontluikende gecijferdheid. Peuters doen dit natuurlijk op geheel eigen wijze: ontdekkend, experimenterend, en spelenderwijs. Kinderen gaan spelen met aantrekkelijke materialen en doen zo ervaringen op met rekenaspecten zoals vergelijken, meer en minder, groot en klein, en getallen.

Getalbegrip: Peuters komen al vroeg in aanraking met tellen en telwoorden. Als we naar buiten gaan wordt er samen met de kinderen geteld wie er allemaal in de rij staan. Is iedereen aanwezig of is er een kindje niet? Aan tafel wordt er geteld hoeveel bekertjes er nodig zijn.

Oriënteren: Deze activiteit gaat gepaard met rekenkundige begrippen, de voorzetsels: voor, achter, onder, naast, op, etc. Als leidster is het heel belangrijk om deze begrippen te gebruiken tijdens zo'n activiteit. Verder worden er diverse spelactiviteiten en materialen aangeboden om de kinderen te prikkelen. Maar ook de ruimtelijke oriëntatie komt aan de orde: waar komen de snippers terecht, die de kinderen net in de lucht hebben gegooid?

Ordenen en vergelijken: Peuters zijn nieuwsgierig naar hoe dingen eruit zien. Samen kleine (speelgoed)dieren bekijken en de verschillen of overeenkomsten tussen de dieren benoemen is een leuke en leerzame activiteit. Torens bouwen en blokjes tellen, is deze hoog of laag?

Meten: De meest eenvoudige manieren van meten doen zich vaak voor in de omgeving van het jonge kind. Bijvoorbeeld als twee kinderen vergelijken wie het langste is, of wie het meeste limonade in zijn glas heeft. Samen met de kinderen heb je een gesprekje over de begrippen groot en klein, lang en kort. Hierdoor groeit langzaam het besef

Al snel krijgen ze “dagelijks” op speelse wijze te maken met huisnummers, de klok, telefoonnummers en het tellen van pagina’s in prentenboeken. Ze proberen hun kennis ook zelf toe te passen. Dat lukt soms wel en soms niet. Met vallen en opstaan ontwikkelen ze inzicht in verschillende functies of betekenissen van getallen en krijgen ze belangstelling voor de kunst van het tellen. Dit ontwikkelingsproces heet ‘ontluikende gecijferdheid’.

Voor- en Vroegschoolse Educatie

De Noorderborch stelt hoge eisen aan de kwaliteit en professionaliteit van de peuteropvang. Peuteropvang en basisschool moeten nauw op elkaar aansluiten en elkaars verlengde zijn. Zo creëer je een doorgaande leerlijn van voorschoolse (peuteropvang), vroegschoolse (groep 1 en 2) en schoolse educatie (vanaf groep 3). Hierdoor wordt de kans dat een kind de basisschoolperiode succesvol doorloopt aanzienlijk vergroot.

Om bovenstaande kwaliteitsverbetering tot stand te brengen, werken we met een VVE programma. Dit is een landelijk erkend programma dat zich richt op stimulering van de taal-, sociaal-emotionele en motorische ontwikkeling. Peuterspeelzaal de Noorderborch heeft er voor gekozen om met het programma Piramide te gaan werken.

Piramide stimuleert kinderen in hun ontwikkeling door een combinatie van spelen, werken en leren. Kinderen die extra steun nodig hebben, krijgen speciale aandacht in de vorm van taalstimulering en spel. Ouders worden betrokken bij het programma door onder andere thuis met hun kind activiteiten te doen die aansluiten bij wat het kind in de speelzaal of op school heeft gedaan.

De pedagogisch medewerkers van Peuterspeelzaal de Noorderborch zijn VVE gecertificeerd. Dit betekent dat ze in staat zijn om kinderen een kwalitatief hoog aanbod te kunnen bieden. Hun inhoudelijke kennis wordt vergroot, waardoor ze beter kunnen inspelen op de ontwikkeling van jonge kinderen. Het signaleren van en inspringen op afwijkingen in de ontwikkeling, een ontwikkelingsachterstand of een ontwikkelingsvoorsprong, is hierbij heel belangrijk.

Omvang VVE

Voorschoolse educatie omvat per week vier dagdelen (ochtend/middag) totaal 16 uur per week.

VVE-indicatie

Voor kinderen die een achterstand hebben op één of meerdere van de ontwikkelingsgebieden, kan extra opvang geïndiceerd worden. Hiervoor stelt de Gemeente Almelo een VVE subsidie beschikbaar.

Voor taalstimulatie en Voor- en vroegschoolse Educatie heeft de peuterspeelzaal het Piramide-programma van Cito ingevoerd. Dit programma is bedoeld voor peuters vanaf 2,5

jaar met een regelmatige bezoeksfrequentie van 4 x per week aan de peuterspeelzaal. Piramide is een programma waarin thematisch gewerkt wordt met een preventieve begeleiding voor kinderen die moeite hebben om mee te gaan met de groep.

Deze achterstand kan gesignaleerd worden door de JGZ verpleegkundige, bijv. doordat zij een achterstand op één van de ontwikkelingsgebieden signaleert bij het invullen van het ontwikkelingsvolgsysteem. Kinderen waarbij in de thuissituatie sprake is van tweetaligheid krijgen altijd een VVE-indicatie.

Peuters met een VVE-indicatie worden intensiever gevolgd. De pedagogisch medewerker verzamelt informatie over ieder kind afzonderlijk door bijvoorbeeld de wekelijkse observaties. Daarnaast wordt voor deze peuters op vier momenten (2 jaar 3 mnd (of bij binnenkomst) , 3 jaar, 3 jaar 6 mnd en 3 jr 10 mnd) een registratie ingevoerd in het kind volgsysteem KIIJK! Op basis van de observaties en registraties in KIIJK! kunnen we goed de ontwikkeling van ieder kind volgen en kijken op welke gebieden de peuter nog extra begeleiding en aandacht nodig heeft. Dit leggen we vast in een individueel stimuleringsplan.

In het stimuleringsplan beschrijven wij:

- De thuissituatie van het kind,
- De observatiegegevens die belangrijk zijn,
- Het tijdspad,
- De mogelijkheden en beperkingen,
- Doelen
- Plan van aanpak,
- Activiteiten
- Ouderbetrokkenheid.

De observaties en het stimuleringsplan worden altijd besproken met ouders. In het stimuleringsplan wordt vastgelegd welke stappen/activiteiten belangrijk zijn om de ontwikkeling van het kind te stimuleren.

Ouderbetrokkenheid achten we van groot belang. Ouders worden nauw betrokken bij de ontwikkeling van hun kind. Zo krijgt de peuter op de peuterspeelzaal én thuis de zorg en aandacht die het nodig heeft en versterken we elkaar. Het is belangrijk dat ouders ook actief meehelpen bij de ontwikkeling van de peuters door thuis voor te lezen, te tekenen, spelletjes te doen en te zingen. De pedagogisch medewerkers geven ouders tips over activiteiten die ze thuis met de peuter kunnen doen. Dit wordt ook vastgelegd in het stimuleringsplan.

Hoe werkt Piramide?

Op peuterspeelzaal De Noorderborch werken we met Piramide. Piramide is een erkend VVE programma en bedoeld voor alle kinderen, met bijzondere aandacht voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben. Welke kinderen deze extra ondersteuning nodig hebben, wordt bepaald in samenwerking met het consultatiebureau. Met grotere activiteiten proberen wij aan te sluiten bij school, u kunt hierbij bijvoorbeeld denken aan het Sinterklaasfeest of Pasen. Voordelen van het werken met Piramide

Wij werken iedere drie weken met een nieuw thema. De vierde week is een rustweek. Dagelijks worden er leeftijdsgerichte activiteiten aangeboden. Bij een activiteit kunt u denken aan een liedje met bewegingen, een creatieve activiteit, een binnen- of buitenspel etc. De activiteiten zijn vooral leuk, maar geven tevens ontwikkelingskansen binnen de verschillende ontwikkelingsgebieden, zoals de sociale en emotionele ontwikkeling, de cognitieve ontwikkeling (denkvermogen), de sensomotorische ontwikkeling (bezig zijn met klei, zand, water, lijm), de taalontwikkeling en de motorische ontwikkeling (zowel de grove als de fijne motoriek).

Meerwaarde van het werken met een thema is:

- er is georganiseerde aandacht voor alle ontwikkelingsgebieden;
- veel speelplezier en uitdaging door middel van het gebruik van verschillende materialen;
- er is een samenhang in het aanbod van activiteiten;
- herhaling betekent voor jonge kinderen herkenning en verdieping;
- veel afwisseling in het aanbod, er is steeds weer een nieuw thema;
- ouders kunnen zien wat er allemaal gedaan wordt en kunnen thuis hierop inspelen.

U ontvangt voorafgaand aan het thema een brief, waarin u kunt lezen welk thema er komt, welke woorden centraal staan en leuke tips om thuis het thema ook op te pakken. Zo werken we samen aan de ontwikkeling van uw kind!

Piramide is opgebouwd rond projecten. Een Piramide-project is een geheel van activiteiten waarin alle ontwikkelingsgebieden aan bod komen. Ieder jaar komen dezelfde onderwerpen aan bod, maar steeds op een hoger niveau en met een andere invulling van het onderwerp. De onderwerpen van de projecten zijn heel verschillend, maar ze hebben één ding gemeen: ze zijn afkomstig uit de wereld van kinderen.

Welkom	Welkom op de peuterspeelzaal
Mensen	Jij en ik
Eten en drinken	Mmm, lekker eten
Herfst	Ritsel ritsel herfstblad
Wonen	Wie komt er in mijn huisje?
Feest	Vier je mee?
Ziek en gezond	Kusje ... beter!
Kleding	Dat wil ik aan
Lente	Holletje, bolletje, lente!
Kunst	Kunst Natuurlijk!
Verkeer	Broem, tingeling!
Zomer	Zomerkriebels

Bij de planning van de projecten wordt er rekening mee gehouden dat ze aansluiten bij de seizoenen en feestdagen door het jaar heen. Binnen elk project wordt d.m.v. kernwoorden gericht gewerkt aan een vergroting van de woordenschat van alle kinderen. Naast de projecten uit Piramide is er ruimte voor eigen thema's en activiteiten.

Bij de uitwerking van een project (de planning van de activiteiten binnen de thema's, de inrichting van de ruimte, de informatiebrieven richting ouders, etc.) worden de pedagogisch medewerkers ondersteund door de leidinggevende. Op deze manier wordt de kwaliteit van ons werk geoptimaliseerd.

Het VVE programma Piramide werkt met projecten rondom bepaalde thema's. Werken met projecten is een hele prettige manier van werken om een aantal redenen:

- Thema's bieden houvast. Een thema is een duidelijk uitgangspunt van waaruit je verder kan werken. Het is duidelijk en gestructureerd.
- Werken met thema's biedt veel mogelijkheden tot ontwikkelingsstimulering. Binnen een thema zijn allerlei activiteiten te bedenken die aansluiten bij de verschillende ontwikkelingsgebieden. Hoe ver je een thema uitdiept, is af te stemmen op elk individueel kind. Oudere kinderen en/of kinderen die verder zijn in hun ontwikkeling gaan dieper op een thema in dan jongere kinderen.
- Thema's zijn herkenbaar. Elk jaar komen dezelfde thema's aan de orde. Dit betekent niet dat kinderen elk jaar hetzelfde leren. Eenzelfde thema wordt het jaar daarop voor hetzelfde kind alleen verder uitgediept, omdat een kind zich in dat jaar verder ontwikkeld heeft. De herkenning van het thema van het jaar daarvoor biedt een gevoel van veiligheid waardoor een kind binnen datzelfde thema eerder nieuwe dingen zal durven proberen.

Inrichting van de ruimte

De groepsruimte van peuterspeelzaal De Noorderborch is zodanig ingericht dat sfeer en uitstraling passen bij de leeftijd van de kinderen. De indeling in activiteitenhoeken is overzichtelijk en de verschillende activiteitenplekken zijn voor kinderen duidelijk herkenbaar. Dit draagt bij aan de emotionele veiligheid en de autonomie van kinderen: kinderen weten wat ze waar kunnen vinden en kunnen ook zelfstandig materialen pakken en gebruiken.

Hoeken voor druk en rustig spel zijn van elkaar gescheiden zodat kinderen elkaar niet hoeven storen in hun spel. Er zijn plekken om alleen of juist samen te spelen in kleine of grotere groepen.

We maken gebruik van de volgende hoeken:

Huishoek: keukentje, pannen, bestek, koffiezetapparaat, kopjes, poppen bed, poppen, poppenkleertjes.

In de huishoek oefenen kinderen:

- De sociale ontwikkeling; rollenspel, interactie en samenwerken.
- De taalontwikkeling; ervaringen uitwisselen en verwoorden, boodschappen begrijpen en er gepast op reageren.
- De denkontwikkeling; kennis en ervaringen structureren.
- De motorische ontwikkeling; allerlei motorische handelingen uitvoeren.

Bouw/constructie hoek: Grote blokken en kleine blokken, constructie materiaal zoals duplo, dieren, poppetjes, treinspoor, auto's en autogarage, werkbank.

In de bouw/ constructiehoek oefenen kinderen:

- De motorische ontwikkeling; fijne en grove motoriek: bijvoorbeeld blokken stapelen en treinspoor leggen.

- De denkontwikkeling; Problemen oplossen, ik wil een hok voor de dieren maken, maar hoe doe ik dat, hoe pak ik dat aan? Het kind komt in aanraking met vormen, passen en meten, schatten en aantallen.
- De taalontwikkeling; Door te bouwen en over het proces te communiceren leren kinderen zich spelenderwijs uitdrukken.
- De sociale ontwikkeling; Samen bouwen helpt kinderen om materialen te delen, voor jezelf op te komen en samen te werken aan een gemeenschappelijk project. Kinderen ontdekken dat ze ideeën hebben en dat ze hun ideeën tot leven kunnen brengen door iets unieks te creëren, te transformeren, te slopen en opnieuw te bouwen.

Leeshoek: Verschillende boeken, zachte materialen, knuffels.

In de leeshoek oefenen kinderen:

- De taalontwikkeling.
- De sociaal emotionele ontwikkeling.

Tafels voor het ontwikkelingsmateriaal: insteekpuzzel, puzzel 6/9/12 stukjes, klei, memory, kralen rijgen. Met ontwikkelingsmateriaal werken kinderen op een speelse manier aan leerdoelen. Het materiaal kan op verschillende momenten en manieren ingezet worden. Tijdens groepsactiviteiten, tijdens het spelwerken als zelfstandige verwerking maar ook als remediërend materiaal in een één op-één situatie. Om aan alle leerdoelen tegemoet te komen is het belangrijk dat er een gevarieerd aanbod aan ontwikkelingsmateriaal aanwezig is.

Tijdens het werken met ontwikkelingsmateriaal oefenen kinderen allerlei verschillende ontwikkelingsgebieden.

Knutseltafel: papier, potloden, wasco, stiften, lijm, scharen, prikpenen.

Tijdens het werken aan de knutseltafel oefenen kinderen:

- De creatieve ontwikkeling.
- De motorische ontwikkeling.

In onderstaand schema worden voorbeelden gegeven van ontwikkelingsgerichte activiteiten,

Zintuigelijk ontwikkeling	Spelen met een combinatie van zintuiglijke materialen zoals zachte stof, magisch speelzand.
Motorisch ontwikkeling Fijn Grove	Kralen rijgen, bouwen van een toren, vasthouden van een potlood. Springen, rennen, fietsen.
Sociale- en emotionele ontwikkeling	Gezelschapsspelletjes zoals: memory, lotto, domino. Fantasie spel een verhaal naspelen.
Taalontwikkeling	Boekjes lezen, praten over het boek.

<p>Cognitieve ontwikkeling Natuur en fysieke omgeving</p> <p>Ordenen en meten</p>	<p>Buiten materialen zoeken, bekijken en ordenen.</p> <p>Tellen, meten en wegen.</p>
<p>Expressie Muziek en dans Drama Beeldende kunst</p>	<p>Liedjes zingen, dansen op muziek.</p> <p>Een kort verhaaltje naspelen in verschillende rollen.</p> <p>Experimenteren en exploreren met verf en andere creatieve materialen</p>
<p>Virtueel</p>	<p>Korte filmpjes kijken</p>

Ook bij de inrichting van de buitenruimtes wordt rekening gehouden met de leeftijden en ontwikkelingsbehoefte van de kinderen die er gebruik van maken. Er wordt altijd gezorgd voor gelegenheid tot grof motorisch- en sensorisch spel.

De buitenruimte wordt zoveel als mogelijk uitdagend ingericht met mogelijkheden om te exploreren en te creëren. Ook buiten zijn er plekken om individueel en samen, rustig en druk te spelen. De op de groep aanwezige materialen zijn gevarieerd en dragen bij aan de verschillende ontwikkelingsgebieden zoals de zintuiglijke, motorische, cognitieve, taal- en socialemotionele ontwikkeling.

Er wordt gezorgd voor materialen die passen bij de leeftijd en uitnodigen tot exploreren en creëren. Sommige materialen lenen zich om alleen mee te spelen, andere nodigen juist uit tot samenspel. Kinderen worden betrokken bij de zorg voor materialen en leren zo spelenderwijs zorg te dragen voor hun omgeving. Schoonmaken en opruimen is leuk als je het samen doet!

Toetsen en observeren

Om de ontwikkeling van een kind te volgen is het belangrijk goed te observeren. Wat voor gedrag vertoont het kind? Welke resultaten leveren het spelen en leren op? Piramide biedt twee manieren om te evalueren: authentiek en systematisch. Authentieke evaluatie is gericht op wat ieder kind vanuit zichzelf kan en doet. Bij systematische evaluatie wordt op een bepaald moment het gedrag en de vooruitgang van ieder kind getoetst. Peuterspeelzaal de Noorderborch maakt gebruik van een kindvolgsysteem, het Cito Volgsysteem. Zo wordt tijdig ontdekt of kinderen extra hulp nodig hebben en waar bijsturing nodig is.

Om de totale ontwikkeling van het kind in beeld te brengen maken we gebruik van KIIK! Dit brengt de totale ontwikkeling van kinderen van 0-4 jaar in kaart door:

- Jonge kinderen gericht te observeren
- De ontwikkeling van kinderen te registreren
- Onderwijsbehoeften te bepalen
- Een beredeneerd aanbod te ontwerpen

Er is een doorgaande lijn met KBS de Noorderborch. Dit is de basisschool waar de peuterspeelzaal gehuisvest is. Met de basisschool vindt waar mogelijk afstemming plaats

over de thema's, de activiteiten en de overdracht. Als een kind naar een andere basisschool gaat is er meestal contact met de IB-er van deze basisschool voor een warme overdracht (beiden alleen met toestemming van de ouders).

Ouders ontvangen informatie over VVE als hun kind 11 maanden is. Dat gebeurt op het consultatiebureau. Dan wordt met ouders besproken of hun kind in aanmerking komt voor een VVE-verwijzing.

Pedagogisch handelen

Het kan best zijn, dat een kind door zijn aanleg of leeftijd extra koppig is. "ik wil dit niet", kan opgevangen worden met een grapje "doe je het dan voor mij?" werkt altijd prima. Of: "doe je het niet nu maar straks", is ook een goede afleiding voor een onwillig kind. Door de peuter zelfstandig te laten zijn, wordt de eigenwaarde versterkt. "Probeer eens zelf je jas aan te trekken, eerst je ene arm, goed zo", maar dan ook applaus als de peuter zijn jas ondersteboven aan heeft getrokken. "Goed zo, nu even andersom proberen", werkt positiever dan een streng: "fout gedaan". Proberen zelf je schoenen aan te doen is heel ingewikkeld, de ene schoen is lastiger (veters), dan een andere schoen (klittenband). Nooit mopperen op schoeisel, hoe ingewikkeld de schoenen ook zijn: wel de ouders verzoeken op te letten bij aankoop van schoenen (rijglaars bijvoorbeeld of te krappe gym schoenen). Ook het zindelijk maken kan spelenderwijs gebeuren. Nooit je moet, maar je mag naar de wc. □ Luier af? O.k. Probeer het maar op het toilet. Altijd prijzen en aanmoedigen. En wie droog blijft krijgt een (getekend) zonnetje op zijn luier. Zo simpel kun je een kind heel blij maken. Elke nieuwe peuter wordt voorgesteld in de kring. Alle peuters zeggen hun eigen naam. Ook wordt er weleens een spelletje gedaan om namen te oefenen, bv wie zit er tegenover je? In principe nemen peuters geen eigen speelgoed mee naar school. Knutselwerk van de peuters blijft soms in de klas hangen, we schrijven de namen de namen er samen op zodat de peuters hun naam gaan herkennen en weten welke tekening van hun is en dit ook aan hun ouders kunnen laten zien.

Omgaan met verschillen is heel gewoon bij peuterspeelzaal De Noorderborch, waarbij steeds een balans wordt gezocht tussen de eigenheid van peuterspeelzaal de Noorderborch en de verschillende culturele achtergronden en opvoedingsstijlen thuis. Dit helpt de kinderen in de ontwikkeling van hun eigen identiteit te midden van een groep met verschillende individuen.

Werkplan

Op de peuterspeelzaal wordt strikt de hand gehouden aan vaste begintijden. Vanaf 8.25 is de deur open en is de spelinloop. De ouders kunnen even blijven om even een spel/puzzelboekje met een kind te doen/lezen of voor een kort gesprekje met de leiding of een mededeling (zijn oma, opa, oppas komt Jantje halen). Dit om de ouderbetrokkenheid te vergroten. Daarna gaan de ouders weg en de peuters gaan zelfstandig spelen. In enkele gevallen mag een ouder blijven bijvoorbeeld bij een verjaardag, wennen van het kind aan de groep etc.

Een voorbeeld van het dagprogramma:

Het dagprogramma (genoemde tijden zijn de richttijden)

- 8.30 uur We ontvangen en begroeten de kinderen en hun ouders op de groep. Tot 8.45 uur is er ruimte voor gesprek, overdracht, samen spelen en afscheid nemen. Na een duidelijk afscheid van de ouders kunnen de kinderen tot 9.00 uur spelen op de groep.
- 9.00 uur We ruimen samen op en gaan dan in de kring. Het is een moment van aandacht hebben voor elkaar (wie is er?) en behandelen spelenderwijs onderwerpen als het weer, de dagen van de week, nieuwe woorden en tellen. Het thema wordt behandeld en we bespreken wat we gaan doen die dag.
- 9.30 uur We gaan gezamenlijk naar buiten.
- 10.00 uur We gaan naar binnen. Jassen ophangen, handen wassen en aan tafel.
- 10.15 uur Tijd voor fruit en drinken. Een gezellig gesprekje.
- 10.45 uur Gezamenlijk in de kring. Daar behandelen we het thema en om 10.45 uur gaan de kinderen spelen en spelen wij ontwikkelingsgericht met hen mee of mogen ze een aangeboden activiteit doen (knutselen, verven etc.).
- 11.15 uur Tijd voor vrij spel en de kinderen met luier worden verschoond.
- 12.00 uur We ruimen gezamenlijk op en gaan in de laatste kring. Daar bespreken wij wat we die dag hebben gedaan. We herhalen woorden die we hebben geleerd en we sluiten de dag af.
- 12.15 uur De kinderen doen hun jas aan en pakken hun tasje. De kinderen worden opgehaald, om 12.30 uur. Er is tijd voor een overdracht naar ouders.

Verder kunnen de peuters gebruik maken van de speelzaal van de school.

Doelen en richtlijnen voor een goede peuterspeelzaal

De Noorderborch: een veilige omgeving

Ouders moeten erop vertrouwen dat hun peuter niets kan overkomen en dat als er iets gebeurt, er snel professionele hulp is.

Het gebouw/ de klas moet een gezonde, schone en veilige plek zijn.

Veiligheidsrichtlijnen ruimte

De ruimte van de peuterspeelzaal is onderdeel van KBS de Noorderborch. De ruimte is gekeurd door de brandweer en GG & GD. Het meubilair voldoet aan de kwaliteitseisen peuterspeelzalen. Het meubilair is afgestemd op 2-4 jarige kinderen.

Preventie

Twee maal per jaar oefent de basisschool een ontruiming. PSZ de Noorderborch doet hier altijd aan mee. Daarnaast neemt de peuterspeelzaal preventieve maatregelen om ongevallen en rampen te voorkomen. Er zijn voldoende brandblusmiddelen en goede nooduitgangen, er hangt een vergiftigingswijzer, ligt een presentielijst binnen handbereik en alle schoonmaakmiddelen staan buiten bereik van de kinderen. Er zijn geen gevaarlijke stoffen aanwezig.

Richtlijnen voor toezicht

Iedere ochtend zijn er een gediplomeerde leidsters aanwezig met daarbij een eventuele stagiaire en/of hulpouder/ vrijwilliger.

Er staat altijd minimaal één beroepskracht voor de groep afhankelijk van de pedagogisch medewerker/ kid ratio.

Vrijwilligers en stagiaires (beroepskrachten in opleiding) staan nooit alleen of samen voor de groep maar altijd naast een beroepskracht.

Het buitenspelen gebeurt op een afgesloten terrein onder toezicht van de leidster.

Als de peuters de groepsruimte verlaten om b.v. naar buiten of naar de speelzaal te gaan verlaten zij als groep onder begeleiding van de pedagogisch medewerkster de ruimte.

Groepsgrootte

De maximale groepsgrootte van de stamgroep van de peuterspeelzaal is 16 peuters. Voor de groepen hanteren wij de richtlijnen van de GGD zoals die er zijn voor het kind- leidster ratio. Alle groepen hebben vaste leidsters op vaste dagen. Op deze manier ziet het kind altijd dezelfde gezichten.

De Noorderborch: een gezonde omgeving

Vanzelfsprekend wordt er in en om de peuterspeelzaal niet gerookt. Daarnaast hanteren wij een aantal richtlijnen voor een zo gezond mogelijke omgeving.

Richtlijnen voor ongevallen en noodsituaties

- Iedere dag zijn er meerdere personen aanwezig die een geldig EHBO/ BHV diploma hebben.
- Een arts is te raadplegen in geval van nood
- De leerkrachten van de basisschool de Noorderborch fungeren als achterwacht voor de leidsters.
- Als er iets met kind gebeurt, nemen de leidsters direct contact op met de ouders.
- Contactgegevens van de ouders zijn in een afgesloten kast bij de peuterspeelzaal aanwezig.

Richtlijnen voor het omgaan met zieke kinderen

- Als kinderen ziek zijn mogen ze niet gebracht worden, de beoordeling hiervan ligt bij de ouders, maar koorts is voor ons een indicatie dat kinderen te ziek zijn om te komen.

- Als ouders een ziek kind komen brengen mogen de pm-ers weigeren om het kind toe te laten. Beoordeling hiervan ligt bij de pm-ers.
- Als kinderen ziek worden tijdens de ochtend worden ouders gebeld, met het verzoek hun kind op te komen halen.
- Als een kind niet lekker is, kan het eventueel op de matras in de leeshoek liggen rusten.
- Zodra gemeld wordt dat een kind een besmettelijke ziekte heeft wordt dit gemeld aan de andere ouders, door het versturen van een elektronische nieuwsbrief/ mail. Dit betreft ziektes zoals waterpokken, krentenbaard en hoofdluis.
- Medicijnen kunnen, indien nodig, gegeven worden door de leidsters. Hiervoor dient de geneesmiddelen overeenkomst ingevuld te worden.

Richtlijnen met betrekking tot infectieziekten

Met betrekking tot het handelen van de peuterspeelzalen bij infectieziekten verwijzen wij naar "Informatie over ziektebeelden voor kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en buitenschoolse opvang April 2018" wat op de peuterspeelzaal ter inzage ligt. In geval van besmettelijke ziekte dienen de ouders de leidster hiervan tijdig op de hoogte te brengen en het kind gedurende de besmettingsperiode niet naar de speelzaal te laten gaan.

Richtlijnen voor gebruik en schoonhouden van de ruimte

- de leidsters ruimen zelf op en maken zelf schoon.
- dagelijks wordt de ruimte door de leidsters/ schoonmaakbedrijf gereinigd volgens het schoonmaakschema.
- Gebruikte reservekleding worden door de leidsters zelf gewassen evenals verkleedkleden en linnengoed uit de poppenhoek.

Richtlijnen voor persoonlijke hygiëne

- Kinderen worden ondersteund bij het zindelijk worden, zodra daar thuis mee gestart is. Als dit heel laat is, maken de leidsters daar mogelijk een opmerking over.
- Er is reservekleding aanwezig om kinderen bij ongelukjes een droge broek aan te kunnen trekken.
- Na het naar de wc gaan wassen de kinderen hun handen. Voor het hygiënebeleid is een protocol van kracht.

Richtlijnen voor tussendoortjes en traktaties

- PSZ de Noorderborch biedt geen eten en drinken aan. De kinderen nemen zelf iets mee van huis.
- Wij houden rekening met diëten en allergieën.
- Bij verjaardagen is het niet toegestaan om lolly's of toverballen uit te delen, de traktaties dienen verantwoord te zijn voor peuters (2-4 jaar). Wanneer er onverantwoord snoepgoed in de traktatie zit zal de leidster dit uit de traktatie verwijderen en mee teruggeven aan de ouders.

De Noorderborch: een professionele omgeving

Peuterspeelzaal de Noorderborch garandeert ouders en peuters een professionele en stabiele plek. Dit doen wij door op een vaste locatie, vaste tijden en tegen een vast tarief peuteropvang te verzorgen. Tevens hebben wij vaste en zeer ervaren leidster(s) werken op vaste dagen.

Organisatievorm

Peuterspeelzaal de Noorderborch maakt deel uit van Stichting Kinderopvang Quo Vadis.

Pedagogisch medewerkers

Bij PSZ de Noorderborch zijn de Pedagogisch medewerkers geschoold op een mbo-4-niveau SPW. Daarnaast beschikken alle beroepskrachten over een VVE-certificaat of de beroepskracht is 3 maand voor aanvang van zijn/ haar werkzaamheden aangemeld voor een VVE cursus.

In de peuterspeelzaal is (zijn) dagelijks een vaste gediplomeerde pedagogisch medewerker aanwezig. Zij heeft de verantwoording, bereidt voor en is ruim 15 minuten voor de aanvangstijd in het klasje. Voor een peuter is een vaste juf van cruciaal belang. De peuter voelt zich geborgen te weten dat deze vertrouwde persoon altijd aanwezig is. Ook kunnen er op bepaalde dagdelen nog vrijwilligers en/of stagiaires aanwezig. Zij komen op vaste dagdelen, elke dag dezelfde vrijwilligster.

Alle beroepskrachten en vrijwilligers zijn in het bezit van een VOG. Er mag (kan) onderling worden geruild, maar dit is niet gebruikelijk. Een kind wil de vertrouwdheid van zijn eigen groep en zijn eigen leidsters, dat is erg belangrijk.

Een stagiaire is als aanvulling prettig maar niet noodzakelijk. De vrijwilligers en stagiaires helpen de pedagogisch medewerker bij alle dagelijkse werkzaamheden. Zij spelen met de kinderen, lezen voor, verschonen de luiers, gaan met ze naar het toilet, en gaan mee als ze naar buiten gaan ter ondersteuning van het spel en extra toezicht.

Mentorschap

Elk kind heeft een eigen mentor. Dit is 1 van de vaste pedagogisch medewerker die werkzaam is op de groep van uw kind. Zij volgt uw kind heel specifiek en is aanspreekpunt voor u als ouder. U kunt de mentor van uw kind altijd aanspreken als zij aanwezig is of een afspraak maken voor overleg. Op de groep is een verdeling gemaakt welke mentor welke kindjes heeft. De mentor zorgt ervoor dat andere medewerkers op de hoogte zijn van afspraken die zij met u maakt. Omdat we het belangrijk vinden dat er een goed band ontstaat tussen de mentor, de ouder en het kind zullen we de wisseling van mentor tot een minimum proberen te beperken. De mentor zal de ontwikkeling /observaties van uw kind(uiteraard met de mede collega's) goed volgen en bespreken.

Tijdens het intakegesprek wordt met de ouders besproken wie de mentor van het kind is.

Richtlijnen voor het observeren en volgen van de ontwikkeling

Om goed in de gaten te houden hoe de ontwikkeling van iedere peuter verloopt observeren we het kind meteen vanaf de binnenkomst. Op basis van de ontwikkelingsgegevens kunnen we de onderwijsbehoeften van kinderen bepalen en een passend aanbod opstellen om

gericht met kinderen aan de slag te gaan en de juiste stimulans en activiteiten te bieden. Het vertrekpunt is dus de ontwikkeling van het kind en niet een vaststaand activiteiten aanbod.

Om de totale ontwikkeling van het kind in beeld te brengen maken we gebruik van KIJK! Dit brengt de totale ontwikkeling van kinderen van 0-4 jaar in kaart door:

- Jonge kinderen gericht te observeren
- De ontwikkeling van kinderen te registreren
- Onderwijsbehoeften te bepalen
- Een beredeneerd aanbod te ontwerpen

De werkwijze

- Je observeert kinderen dagelijks tijdens betekenisvolle speel- werkmomenten. Je maakt daarvan aantekeningen in het dagboek in KIJK! webbased registratie.
- 2 x per jaar (bijvoorbeeld in januari en juni) registreer je op basis van je observaties de ontwikkeling van elk kind.
- Op het individueel rapport kun je de voortuitgang van het kind zien door het kind te vergelijken met zichzelf (eerdere registraties) en met wat van een kind van die leeftijd verwacht mag worden.
- Het groepsrapport maakt zichtbaar hoe je groep zich als geheel ontwikkelt en wat de effecten zijn van je onderwijsaanbod. Dit maakt inzichtelijk of bepaalde ontwikkelingsgebieden extra stimulans nodig hebben. Met de module KIJK! Beredeneerd aanbod kun je op basis van het groepsrapport en –overzicht een groepsplan opstellen, met gerichte activiteiten om kinderen verder te brengen in hun ontwikkeling.

Tevens nemen wij bij de kinderen ook een Cito toets af met 3 jaar om zo een eventuele taal achterstand te kunnen achterhalen. Vlak voor de vierde verjaardag van de peuter nemen wij deze Cito toets nog een keer af. Hiervoor gebruiken we het Peutervolgsysteem van CITO. Op deze manier zien we of de kinderen zich goed ontwikkelen of dat ze extra stimulans nodig hebben. Het peutervolgsysteem bestaat uit een tweetal toetsen (taal en rekenen). Onze pedagogisch medewerkers zullen 1x in de 8 weken de afgenomen observaties van kinderen met de pedagogisch coach bespreken in een overleg. Tevens wordt er besproken of er andere signaleringen bij kinderen geconstateerd zijn die aandacht vereisen.

Mochten er na observatie en toetsen twijfels bestaan over de ontwikkeling van de peuter dan zullen wij een gesprek met de ouders aanvragen en het kind doorverwijzen naar de instantie die voor dat kind van belang is. Bij een taalprobleem kunnen we de kinderen door verwijzen naar een logopediste, bij een fijn- of grof motorisch probleem verwijzen we de kinderen door naar een kinderfysiotherapeute. Zijn de problemen complexer dan vragen we de ouders contact op te nemen met b.v. het JGZ (Consultatiebureau) of het kind kan besproken worden tijdens een VOT waar ouders bij aanwezig zijn.

Overdracht basisschool

De resultaten van de observaties en registraties vanuit CITO zullen te allen tijde besproken worden met de ouders. Na goedkeuring van de ouders dragen wij de gegevens over naar KBS De Noorderborch indien het kind hier is aangemeld.

Bij kinderen met een VVE indicatie vindt er altijd een warme overdracht plaats en zullen deze gegevens mondeling en schriftelijk overgedragen worden aan de ontvangende school. Er wordt een afspraak gemaakt met de basisschool naar keuze van ouders.

Als het kind naar een andere basisschool gaat en geen VVE indicatie heeft zal de informatie na toestemming van de ouders overgedragen worden aan de basisschool waar het kind heen gaat.

Richtlijnen voor het signaleren van problemen

In een peuterspeelzaal bestaat altijd de kans dat er sprake is van afwijkingen in gedrag en houding van de peuters. Het is de plicht van de leidsters om hier alert op te zijn en actie op te ondernemen.

Signaleren

De pedagogisch medewerkers van de Noorderborch zijn voortdurend in contact met de groep en beoordelen het (speel)gedrag van de peuters volgens normatieve waarden. Hierbij kijken zij naar de houding en het gedrag van het kind naar andere kinderen en naar de leiding. Tevens observeren ze spelgedrag. De pedagogisch medewerkers gebruiken hun dagelijkse observaties, de observaties van KIJK en de toetsen van CITO om het gedrag en de resultaten van de kinderen te bespreken met elkaar om tot een eenduidige mening te komen, ofwel is het structureel gedrag of een incident. Vervolgens bespreken de leidsters dit met de pedagogische coach en daarna benadert zij de ouders voor een gesprek.

Indien de leidsters van mening zijn dat er professionele hulp noodzakelijk is, dan verwijzen zij de ouders, in overleg met de pedagogisch coach, door naar de noodzakelijke hulpverlening.

De peuterspeelzaal heeft nauw contact met de externe logopediste en de externe kinderfysiotherapeute.

Ondersteuning pedagogisch medewerker

De pedagogisch coach is de spil tussen het pedagogisch beleid en de uitvoering hiervan. De pedagogisch coach helpt medewerkers van peuterspeelzaal De Noorderborch bij het signaleren van knelpunten in hun werkzaamheden, kennis en vaardigheden en achterhaalt samen hun coaching behoeften. De pedagogisch coach ondersteunt de pedagogisch medewerkers om zowel hun pedagogische als didactische vaardigheden verder te ontwikkelen en te verbeteren.

Conform de geldende wet- en regelgeving voldoen de pedagogisch medewerkers aan de vastgestelde opleidingseisen. Medewerkers worden periodiek bijgeschoold op zowel pedagogisch gebied, als ook op hun vaardigheden m.b.t. communicatie, brandpreventie,

ziekte en ongevallen enz. Het pedagogisch handelen, de organisatie en uitvoering in de praktijk en de aansturing van dit alles zijn onderwerpen die in een overleg met de pedagogisch coach of leidinggevende aan de orde komen. Alle gediplomeerde leidsters beschikken over het gewenste taalniveau voor lezen en spreken 3F.

Meldcode signalen kindermishandeling

PSZ de Noorderborch werkt met de meldcode kindermishandeling. In dit protocol wordt de verantwoordelijkheid omschreven voor het signaleren van kindermishandeling en voor het ondernemen van actie na het signaleren. Aan de hand van een stappenschema, welke begint bij het vermoeden, worden verantwoordelijkheden en acties van betrokkenen omschreven. (Zie protocol kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag).

Vier-ogen principe peuterspeelzaal 2-4 jaar

Het vierogenprincipe voor de kinderopvang betekent dat bij de peuterspeelzaal altijd een volwassene moet kunnen meekijken of meeluisteren met een pedagogisch medewerker die op de groep staat. Het doel van het vierogenprincipe is het voorkomen van situaties waarin de gelegenheid bestaat tot het plegen van (seksueel) misbruik bij kinderen in de dagopvang.

Mag een pedagogisch medewerker alleen op de groep staan?

Het vierogenprincipe betekent niet dat een leidster niet alleen op een groep mag staan. Een pedagogisch medewerker mag alleen op de groep staan, mits het voldoet aan de beroepskracht-kindratio. Het vier ogen principe betekent niet dat er continu iemand moet meekijken of meeluisteren, maar dat op elk moment de reële kans bestaat dat er een volwassene meekijkt of meeluistert. Het vierogenprincipe houdt daarom ook niet in dat er op een groep kinderen altijd twee pedagogisch medewerkers aanwezig moeten zijn. Als er slechts één medewerker op een locatie aanwezig is moet er een achterwacht zijn.

Binnen PSZ De Noorderborch worden de volgende uitgangspunten gehanteerd om de veiligheid van de kinderen te waarborgen:

- Er is zoveel mogelijk zicht op de lokalen onderling, door middel van glas in de deuren en voldoende ramen;
- Wanneer er door ziekte onverhoopt onvoldoende bezetting is, worden gecertificeerde invalkrachten ingezet;
- De pedagogisch coach of locatieleiding zal de groep regelmatig bezoeken en kan op ieder moment in de groep komen.
- Tenslotte is er een open aanspreekcultuur; pedagogisch medewerkers en leerkrachten van de onderbouw van de basisschool durven elkaar aan te spreken op gedrag. Ook indien een ouder of anderszins betrokkene afwijkend gedrag vertoont, durven de pedagogisch medewerkers hun gevoelens of twijfels kenbaar te maken.
- In individuele werkoverleggen, teamvergaderingen, functioneringsgesprekken wordt het vierogenprincipe besproken en geëvalueerd.

PSZ de Noorderborch vindt het belangrijk dat kinderen in een veilige en vertrouwde omgeving worden opgevangen. We brengen het principe van vier ogen en transparantie op verschillende manieren in de praktijk.

Alle (pedagogisch) medewerkers zijn in het bezit van een geldig VOG (Verklaring omtrent het Gedrag). Nieuwe medewerkers mogen pas ingezet worden als hun VOG aanwezig is. Stagiaires kunnen dan pas met hun stage beginnen. Sinds 1 maart 2018 is het verplicht alle beroepskrachten en vrijwilligers/ stagiaires op te nemen in het personenregister waar alle VOG's in vermeld staan.

Om de veiligheid in de kinderopvang te vergroten is op 1 maart 2018 landelijk gestart met het personenregister. Het is een register waarin iedereen die werkzaam is (of wil zijn) in de kinderopvang zich moet inschrijven. Iedereen die is ingeschreven in het register wordt continue gescreend. Continue screening betekent dat er dagelijks wordt gekeken of mensen die werken in de kinderopvang nieuwe strafrechtelijke gegevens in het Justitieel Documentatie Systeem op hun naam hebben staan. Bijvoorbeeld doordat iemand een overtreding of misdrijf heeft begaan of hiervan wordt verdacht (er is een proces verbaal opgemaakt). Als blijkt dat een persoon werkzaam in de kinderopvang een bedreiging vormt voor een veilige omgeving voor kinderen gaat er via de GGD een signaal naar de werkgever of peuterspeelzaal.

Het werven en selecteren van nieuwe medewerkers gebeurt zorgvuldig. Bij het aannemen van nieuwe medewerkers wordt standaard bij de vorige werkgever naar referenties gevraagd. Ook spreken de sollicitanten tijdens de procedure meerdere medewerkers en draaien zij kort onder begeleiding op de groep mee. In de eerste weken zal de nieuwe kracht nooit alleen op de groep staan.

In het pedagogisch beleid staat beschreven hoe de pedagogisch medewerkers met de kinderen omgaan. Pedagogisch medewerkers spreken elkaar aan en geven feedback op gedrag.

De Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling is sinds 1 juli ingevoerd. Pedagogisch medewerkers weten welke stappen er genomen dienen te worden bij signalen die wijzen op een vermoeden van misbruik. Een van de drie routes van het stappenplan geeft precies aan hoe te handelen bij een geweld- of zedendelict van een collega jegens een kind. (zie het veiligheids- en gezondheidsbeleid).

Pedagogisch medewerkers worden geschoold in het herkennen van signalen en het bespreekbaar maken hiervan. Wanneer dit nodig is wordt er een kind bespreking gehouden, waarin signalen kunnen worden besproken. Daarnaast kan er een SOT gehouden o.l.v. de pedagogisch coach waaraan naast de pedagogisch medewerkers de jeugdverpleegkundige van het Consultatiebureau en eventueel andere deskundigen die betrokken zijn bij het kind deelnemen.

De pedagogisch coach is tevens de aandachtsfunctionaris van KBS de Noorderborch en begeleidt/ ondersteunt de pedagogisch medewerkers in het stappenplan bij een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling.

Gedurende de dag is de sociale controle op de medewerkers en kinderen groot.

Omdat we in een basisschool zijn gehuisvest bevinden zich altijd vele volwassenen in het gebouw.

Plaatsing van chronisch zieke en gehandicapte kinderen

De leidsters staan open voor de plaatsing van chronisch zieke en gehandicapte kinderen, maar het moet wel mogelijk zijn binnen de groep. Dit is bijvoorbeeld afhankelijk van de samenstelling van de groep op dat moment.

De Noorderborch: een gezellige omgeving

Een van de belangrijkste redenen voor ouders om voor peuterspeelzaal de Noorderborch te kiezen is de kleinschaligheid en gezelligheid. Deze zaken zijn afhankelijk van de leidsters en de inrichting van de ruimte.

Variatie en structuur

Alle kinderen zitten bij elkaar in een groep. Variatie binnen de groep is er in leeftijd, taal, culturele achtergrond en ontwikkeling. Er is geen vaste verhouding tussen jongens en meisjes. Dit hangt af van de inschrijving. Gezelligheid binnen peuterspeelzaal De Noorderborch bestaat naast de variatie ook uit structuur en voorspelbaarheid, wij bieden hiertoe een vast dagprogramma en vaste terugkerende rituelen. Activiteiten zijn uitnodigend, maar nooit verplicht. We werken met thema's (Piramide) en stimuleren het samenwerken en samen spelen. Opruimen gebeurt altijd samen met de kinderen: samen rommel maken, samen (spelenderwijs) opruimen.

Wennen

Er zijn speciale afspraken over het "wennen" van de peuter. Bij het ene kind lukt dat probleemloos, bij de ander moet mamma even blijven (kusje, handje, kusje), een puzzeltje maken of even tekenen. Is een kind huilerig dan wordt er eventueel opgebeld. Er is, als de kinderen gebracht en gehaald worden, tijd voor eventuele korte mededelingen. Hebben de ouders langer de tijd nodig om de leidsters te spreken dan wordt hier een afspraak voor gemaakt en langere tijd ingepland.

Doel van het wennen:

Ervoor zorgen dat kinderen en hun ouders in een aantal stappen gewend raken aan peuterspeelzaal De Noorderborch, de pedagogisch medewerkers en de andere kinderen op de groep.

Waarom?

- We streven ernaar dat er voor iedere nieuw peuter een wenperiode is binnen de contractperiode. Ook voor de ouders is het soms moeilijk om hun kind achter te laten bij onbekende pedagogisch medewerkers.

- Wennen is heel belangrijk. Jonge kinderen hebben geen begrip van tijd en ruimte, dus als een ouder 'verdwenen' is, ervaart een kind heel veel stress.
- Tijdens de wenperiode probeert de vaste pedagogisch medewerker een band met het kind op te bouwen, zodat de stress vermindert en kinderen erop leren te vertrouwen dat hun ouders weer terugkomen.
- Mocht het niet mogelijk zijn om in de groep te wennen, dat komt de ouder met zijn of haar peuter kennismaken met de pedagogisch medewerker na 12.30 uur.

Uitgangspunt:

- Wennen in de groep is alleen mogelijk als de pedagogisch medewerker/ kind ratio dit toelaat.
- Tijdens het intakegesprek wordt de mogelijkheid besproken en eventueel een afspraak gemaakt voor de wen periode. Het kind zal in overleg 1 keer een dagdeel komen wennen. Meestal is dit in de week voordat ze starten op de peuterspeelzaal.
- Wij vragen ouders altijd om in deze periode goed bereikbaar te zijn, om eventueel te kunnen overleggen en als het nodig is, het wennen iets in te korten
- Met het wennen zorgen wij ervoor dat de wenmomenten zo veel mogelijk gepland worden op de vaste dagen van het kind, zodat zij hun vaste pedagogisch medewerkers goed leren kennen.
- In de eerste periode bij peuterspeelzaal de Noorderborch krijgt een kind veel indrukken te verwerken; andere geluiden, geuren en omgeving, meedoen in een groep en continu met andere mensen samen zijn. Daardoor slaapt en gedraagt een kind zich in de eerste periode soms anders dan ouders gewend zijn. Het kind slaapt meer, is onrustiger of juist meer teruggetrokken. Wij bereiden ouders hierop voor, zodat ze hier rekening mee kunnen houden.
- Er mag maximaal één kind tegelijk wennen op de peuterspeelzaal. Dit zorgt ervoor dat er voor de wennende kinderen voldoende aandacht is en dat de groepsprocessen van de bestaande groep niet te veel beïnvloedt worden of te snel veranderen.
- Aan het einde van de wenperiode vragen wij ouders hoe zij alles hebben ervaren. Hoe was de reactie van het kind op deze nieuwe ervaringen. Hoe hebben wij het kind ervaren. Alles wordt mondeling teruggekoppeld. Eventueel, als ouders hier behoefte aan hebben, kan dit worden afgerond met een persoonlijk gesprek.

Dagelijks afscheidsritueel

Het leren afscheid nemen is een belangrijk onderdeel van de gang van een kind naar peuterspeelzaal de Noorderborch. Het is voor een kind van groot belang dat het goed afscheid heeft kunnen nemen van de ouder om zich de ochtend veilig en goed te voelen. Er is voor alle kinderen altijd de mogelijkheid aan de overgang naar peuterspeelzaal te wennen door even te puzzelen of te kleuren met de ouder, voordat afscheid genomen wordt.

Vaste rituelen

Bij het binnenkomen en weggaan is er aandacht om elk kind persoonlijk te groeten.

Bij het drinken en eten wordt altijd eerst gezongen, smakelijk eten!

Er wordt naast de thema's aandacht besteed aan Kerstmis, Pasen, Sinterklaas, Moederdag en Vaderdag.

Met Sinterklaas brengen de Sint en Pieten een bezoek aan PSZ de Noorderborch en delen ze cadeautjes uit. Met Kerstmis wordt het kerstverhaal verteld. Aan moeder- en vaderdag besteden we aandacht door met de peuters iets moois voor hun ouders te maken

Eén keer in jaar komt de schoolfotoğraf op PSZ De Noorderborch. Afname van de foto's is vrijwillig. Ook is er een mogelijkheid tot het fotograferen van broertjes en zusjes.

Activiteiten buiten het terrein van de peuterspeelzaal

Soms kiezen de pedagogisch medewerkers ervoor om de kinderen een activiteit of uitstapje aan te bieden buiten het terrein van de peuterspeelzaal. Redenen daarvoor zijn:

- Kinderen letterlijk meer of andere ruimte en omgeving bieden.
- Kinderen extra uitdaging bieden.
- Het blikveld voor kinderen vergroten en andere ervaringen laten opdoen.
- Kinderen emotioneel groeimogelijkheden bieden door de ervaring van het (veilig) verlaten van de vertrouwde plek op de peuterspeelzaal.
- Een activiteit behorend bij het thema van ons VVE programma Piramide.

Buiten het eigen terrein van de peuterspeelzaal doen kinderen andere ervaringen op. Zij komen andere kinderen tegen of dieren, huizen, vervoersmiddelen etc. Dat is aanleiding om met kinderen in gesprek te gaan of kan ondersteunend zijn in het werken met een thema.

Op de peuterspeelzaal kunnen uitstapjes een onderdeel zijn van het activiteiten aanbod en van de ouderbetrokkenheid. Ouders worden zoveel mogelijk betrokken bij de activiteiten en zij worden gestimuleerd om actief deel te nemen aan de activiteiten, ook als daarbij het terrein wordt verlaten.

Risico's bij verlaten terrein en afspraken met ouders

Aangezien het verlaten van het eigen terrein en het maken van uitstapjes ook een zeker risico met zich meebrengt zijn risico-beperkende maatregelen opgesteld om bepaalde risico's zoveel mogelijk te voorkomen. Hierbij is het informeren en toestemming verkrijgen van ouders/verzorgers belangrijk. Ouders/verzorgers, die hun kind aan ons toevertrouwen, moeten het vertrouwen hebben dat uitstapjes op een goede, verantwoorde manier zullen plaatsvinden. Tijdens het kennismakingsgesprek worden ouders geïnformeerd over de algemene afspraken. Tevens worden er dan met de ouder/verzorg(st)er en de pedagogisch medewerkers individuele afspraken gemaakt. Deze afspraken worden vastgelegd op het intakeformulier.

Bij het verlaten van het terrein worden er regels en afspraken gemaakt betreffende het verlaten van het terrein van de peuterspeelzaal voor kinderen van 2- 4 jaar, die gebruik maken van PSZ de Noorderborch. De afspraken bieden echter geen garantie dat er nooit iets gebeurt. We zien dat kinderen nogal eens hun grenzen proberen te verleggen en soms die grens ook letterlijk overtreden. Daarom zijn uitgangspunten en voorwaarden vastgelegd.

Uitgangspunten en voorwaarden

Er is een aantal uitgangspunten te noemen bij het verlaten van het terrein van de peuterspeelzaal:

Door de mogelijkheid van uitstapjes verbreden we het activiteitenprogramma voor de kinderen.

- De pedagogisch medewerkers die de uitstapjes uitvoeren kennen de kinderen en zijn zich bewust van de risico's die gepaard gaan met uitstapjes.
- De pedagogisch medewerkers zijn zich bewust van de verantwoordelijkheid die zij dragen voor andermans kinderen en zorgen daarom dat de veiligheid van de kinderen zoveel mogelijk gewaarborgd is;
- De aard van de activiteiten waarvoor het terrein wordt verlaten hebben een meerwaarde voor de kinderen (educatieve of ontwikkelingsgerichte activiteit).
- Bij het verlaten van het terrein wordt een beperkte afstand afgelegd.
- De aard van de activiteit wordt afgestemd op de leeftijd van de kinderen. Het gebruikte vervoersmiddel wordt afgestemd op de mogelijkheden van de kinderen.
- De pedagogisch medewerkers vragen de ouders toestemming om een uitstapje te maken met hun kind.

In de uitvoering van de activiteit wordt uitgegaan van aansluiten bij het pedagogisch beleidsplan van Peuterspeelzaal de Noorderborch.

Uitstapjes

Een uitje, hoe spontaan ook, vereist altijd een grondige voorbereiding om de veiligheid van de kinderen te waarborgen. We maken een inschatting van de groepsgrootte zodat we het aantal benodigde begeleiders kunnen bepalen. We verdelen de taken en besluiten welke pedagogisch medewerkers meegaan. Ook spreken we af welk vervoersmiddel we gaan gebruiken.

Veiligheid

Ouders moeten toestemming gegeven voor een uitje. Geven ouders geen toestemming, dan worden er met ouders afspraken gemaakt over de opvang van hun kind. Dan blijft hun kind op de kinderopvang. Kinderen die meegaan met het uitje, krijgen allemaal een hesje aan. Zo is duidelijk te zien dat we bij elkaar horen. De pedagogisch medewerkers hebben een mobiele telefoon mee zodat ze bereikbaar zijn. Vanwege het vierogenprincipe gaat een begeleider nooit alleen op stap.

Begeleiding

Hoeveel begeleiders nodig zijn tijdens een uitje, hangt af van de leeftijd van de kinderen en het aantal kinderen. Standaardnormen worden hieronder genoemd tot het aantal van 16 kinderen.

Leeftijd kinderen	Maximumaantal kinderen	Minimumaantal begeleiders
2-4	8	Minimaal één gediplomeerde begeleider + extra ondersteuning door een groepshulp of gediplomeerde begeleider (vierogenprincipe)
2-4	16	Minimaal twee gediplomeerde begeleiders

Onderscheid tussen een groot en een klein uitstapje

Een klein uitstapje	bijvoorbeeld: naar het bos, de speeltuin, de kinderboerderij, de winkel, enz.
Een groot uitstapje	bijvoorbeeld: naar de dierentuin, het museum, het theater, zwemmen, enz.

Bij een groot uitstapje neemt De Noorderborch één extra begeleider mee. Dit kan een groepshulp of gediplomeerde begeleider zijn.

De pedagogisch medewerkers verliezen de kinderen geen moment uit het oog. Tijdens het uitstapje blijft de gehele groep bij elkaar. Moet je even naar de wc? Meld dat dan aan de andere pedagogisch medewerkers. En spreek duidelijk af wie de begeleiding van de kinderen overneemt tot je terug bent.

Ouderparticipatie

Tijdens sommige uitstapjes kunnen ouders mee als begeleider. Ze dienen zich hiervoor op te geven. (Een VOG is niet vereist). Een extra helpende hand is altijd fijn. Voor de ouders en de kinderen is het vaak een mooie en gezellige ervaring. Jij blijft als pedagogisch medewerker altijd verantwoordelijk.

Vervoer

Peuterspeelzaal de Noorderborch maakt gebruik van diverse vervoersmiddelen:

- Auto
- Lopend

Auto

In de auto is het belangrijk dat alle kinderen op een veilige manier worden vervoerd. Zijn er kinderstoeltjes of stoelverhogers nodig? Regel dan van tevoren dat ouders deze achterlaten bij De peuterspeelzaal.

Lopend

Denk aan een grasveld of een speeltuin in de buurt. Verzamel de kinderen en laat ze twee aan twee lopen aan het veiligheidskoord naar de bestemming. Er is gekozen voor twee aan twee lopen met het veiligheidskoord omdat kinderen zo minder snel de weg op rennen. Tijdens het lopen houd je goed toezicht en maak je de kinderen bewust van de risico's bij het oversteken.

Wat neem je altijd mee?

- Een mobiele telefoon met volle batterij.
- De telefoonnummers van de vestiging en vestigingsmanager (zet deze van tevoren in de telefoon).
- De telefoonnummers van de ouders van alle kinderen onder je hoede (zet deze van tevoren in de telefoon).
- Een EHBO-doos (zorg dat iedereen weet wie deze bij zich draagt).
- Genoeg eten en drinken.

Verzekeringen

De risico's van ongevallen of schade aan eigendommen van kinderen zijn, evenals bij het verblijf op de peuterspeelzaal, bij het verlaten van het terrein niet uit te sluiten. Ouders worden daarover geïnformeerd.

Peuterspeelzaal De Noorderborch heeft de noodzakelijke verzekeringen voor aansprakelijkheid bij schade of ongevallen afgesloten.

Bij ongevallen voorziet de eigen ziektekostenverzekering voor dekking van de kosten.

Peuterspeelzaal De Noorderborch is niet aansprakelijk voor schade, beschadiging of zoekraken van eigendommen van kinderen en/of personeel. De WA verzekering is voor Peuterspeelzaal De Noorderborch binnen tijden waarop opvang plaatsvindt. Bij een schademelding wordt eerst bekeken of de eigen (WA) verzekering van de ouders/kinderen de schade dekt.

Afscheid van peuterspeelzaal

Een maand voor de vierde verjaardag krijgen de ouders een uitnodiging voor een intakegesprek op de basisschool. Na het intakegesprek kunnen ouders contact opnemen met de nieuwe leerkracht om wenaafspraken te maken. De peuter mag 4 dagdelen komen wennen in zijn of haar nieuwe klas. Het kind viert zijn vierde verjaardag bij peuterspeelzaal De Noorderborch in een voor hem bekende omgeving.

Het voorwaarde scheppend beleid

Personeelsbeleid

In de wet- en regelgeving, en in de cao Kinderopvang en cao Welzijn, is vastgelegd over welke kwalificaties de pedagogisch medewerkers moet beschikken. Hiernaast beschikken alle pedagogisch medewerkers over een diploma *Eerste Hulp Bij Kinderen* en voldoen ze aan de landelijke taalnorm.

Kennis van en actieve toepassing van dit pedagogisch beleidsplan is vereist voor leidsters, vrijwilligers en stagiaires.

Scholingsbeleid

PSZ De Noorderborch biedt pedagogisch medewerkers op verschillende manieren de mogelijkheid om cursussen of trainingen te volgen om hun pedagogische vaardigheden

te versterken of uit te breiden. Elk jaar worden verschillende opleidingen en cursussen aangeboden. De EHBO training moet jaarlijks plaats vinden.

Met elke pedagogisch medewerker wordt bovendien jaarlijks besproken wat nodig is om:

- haar pedagogisch handelen op het vereiste kwaliteitsniveau te houden;
- gedifferentieerd te kunnen werken (= aanbod afstemmen op ontwikkelings- niveau van kinderen);
- goed te kunnen werken met de VVE-methode (Piramide)

Financieel beleid

Er is een vast uurtarief wat berekend wordt. Voor 2020 is dat 8,80 per uur. Omdat de peuterspeelzaal 40 weken open is dit uurtarief op basis van 40 weken per jaar. Als het kind start wordt er een plaatsingsovereenkomst gemaakt. Deze dient door beide partijen ondertekend te worden. De ouders kunnen over de bijdrage kinderopvangtoeslag terug vragen. Dit is alleen mogelijk als beide ouders werkzaam zijn. Zie voor meer info op www.toeslagen.nl.

Bij VVE geïndiceerde kinderen zal een deel van de dagdelen volledig door de gemeente betaald worden, zowel bij ouders met kinderopvangtoeslag als ouders zonder kinderopvangtoeslag. De VVE indicatie wordt afgegeven door het CJG (consultatiebureau).

Wanneer extra opvang nodig is kan dit aangevraagd worden bij de leidinggevende. Dit is alleen mogelijk op dagdelen dat de Beroeps Kind ratio niet overschreden wordt en dit toelaat. De prijs hiervan is hetzelfde als de bruto uurprijs die normaal geldt.

De peuterspeelzaal werkt met een vast uurtarief welke jaarlijks vastgesteld wordt. De ouders verplichten zich de maandelijkse ouderbijdrage te voldoen. De ouderbijdrage wordt per de eerste van de te betalen maand automatisch geïncasseerd. Machtiging geschied bij inschrijving. Er vindt geen mindering plaats als er sprake is van deelname van twee kinderen uit een gezin. De ouders krijgen maandelijks een factuur, 12 maandelijks factureringen. Voor uitstapjes en festiviteiten is het mogelijk dat wij een extra bijdrage vragen.

Organisatiebeleid

De groepsgrootte moet zodanig zijn dat het voor kinderen in de peuterleeftijd voldoende overzichtelijk en vertrouwd is en stimuleert om contact met elkaar te maken. Ook moet de grootte de leidster in staat stellen alle kinderen te ondersteunen en te stimuleren bij hun spel en de contacten met andere kinderen. De peuterspeelzaal heeft gekozen voor een heterogene samenstelling. Het aantal peuters dat per ochtend/middag aanwezig is maximaal 16 kinderen. De peuterspeelzaal binnen de school maakt het mogelijk om tot een doorgaande lijn te komen, zodat voor de peuter als hij vier jaar wordt, de overgang naar de kleutergroep op natuurlijke wijze kan verlopen. Ouders zijn uiteraard vrij om een keuze te maken naar welke basisschool hun zoon of dochter gaat.

Informatiebeleid

Op diverse momenten gaan wij met ouders in gesprek, aanvullend op de overdrachtsmomenten:

- voordat het kind bij ons komt, nodigen wij ouders en het kind uit voor een kennismakingsgesprek. Tijdens dit gesprek maken wij kennis met de peuter (middels het intakeformulier) en zijn ouders en gaan wij in op vragen. Tijdens dit gesprek wordt besproken wie de mentor van de peuter is. Er worden ook afspraken gemaakt met betrekking tot toestemming (foto/film en zelfstandigheid) en afspraken ten aanzien van het wennen.
- twee tot drie maanden na de start maken wij een afspraak voor het mentorgesprek. Tijdens dit gesprek horen wij graag de ervaringen gedurende de eerste periode en kunnen waar nodig aanvullende afspraken gemaakt worden;
- eens per jaar wordt u door de mentor uitgenodigd voor een gesprek over de ontwikkeling en het welbevinden van uw kind op peuterspeelzaal De Noorderborch. Om de pedagogische kwaliteit, die Stichting Kinderopvang Quo Vadis voor ogen heeft, te realiseren volgen pedagogisch medewerkers de ontwikkeling van kinderen en observeren zij het welbevinden van een kind. Hierbij wordt gekeken of een kind zich prettig en op zijn gemak voelt en dus wel vaart bij de begeleiding, opvang en opvoeding op peuterspeelzaal De Noorderborch. U ontvangt hiervoor een uitnodiging van de pedagogisch medewerkers. Mocht u eerder of vaker behoefte hebben aan een gesprek. Dan kunt u dat bij ons aangeven.
- tegen het einde van de opvangperiode op peuterspeelzaal De Noorderborch nodigen wij u graag uit voor het eindgesprek met de mentor. Tijdens dit gesprek kijken we met u terug naar de afgelopen periode. We willen dan ook vooruit kijken naar de komende veranderingen voor uw kind. Er kan dan afgestemd worden hoe we deze laatste weken aandacht geven aan het komende afscheid en wordt tijdens dit laatste gesprek met u het overdrachtsformulier besproken en uitgelegd wat hiervan de bedoeling is. Wij nodigen indien van toepassing ook de intern begeleider uit van de school waar uw kind naar toe gaat.
- indien van toepassing kan op uw initiatief of op ons initiatief een gesprek plaatsvinden. U kunt denken aan een gesprek naar aanleiding van een vraag of opmerking van uw kant of vanuit signalen over het kind die ons hebben bereikt.

Peuterspeelzaal De Noorderborch verstuurt elke maand een elektronische nieuwsbrief met daarin informatie over de gang van zaken. Indien nodig verstuurt De Noorderborch belangrijke mededelingen via de mail buiten de reguliere nieuwsbrief om, bijvoorbeeld over ziekte en vrije dagen.

Oudercommissie

Bij de Noorderborch is nu nog geen oudercommissie actief.

De oudercommissie houdt zich bezig met een diversiteit aan taken, die kunnen variëren van inhoudelijk meedenken over het beleid, meedenken over dagelijkse zaken, advies bij prijsaanpassingen tot uitvoering van feesten en activiteiten. De oudercommissie houdt zich niet bezig met de individuele kinderen maar met het totaal van PSZ de Noorderborch. De stem van de oudercommissie is van belang om de ontwikkeling in de peuterspeelzaal goed vorm te geven. Dit is geregeld in het reglement oudercommissie. De oudercommissie heeft een adviesrecht in alle beleidsvormen en protocollen, zij geven regelmatig feedback hierop. 1x per half jaar komt de oudercommissie bij elkaar voor een oudercommissie vergadering

met de directie van De Noorderborch. Via een agenda worden allerlei zaken besproken die op dat moment actueel zijn voor De Noorderborch. Hier worden notulen van gemaakt.

Voor de oudercommissie worden de ouders van de bezoekende peuters benaderd of zij deel willen uitmaken van de oudercommissie.

Vakanties

De vakanties van de speelzaal zijn conform de vakanties van de basisschool. Opgenomen vakanties buiten de schoolvakanties worden doorbetaald aangezien het plekje voor de peuter is gereserveerd en dus bezet is voor een andere peuter. Op studiedagen van de basisschool zijn wij gewoon geopend.

Informatie over opvoeding

De leidsters zijn zelf een belangrijke bron van informatie en advies rondom opvoedingsvragen. Zij hebben vele jaren ervaring en zijn extra geschoold. Adviseren van ouders kan plaatsvinden in informele gesprekjes bij halen en brengen. Bevindingen van de leidsters worden naar voren gebracht. Bij complexere aangelegenheden zullen de leidsters de ouders wijzen op andere deskundigen of instellingen. Er hangt tevens informatiemateriaal op het prikbord bij de ingang.

Privacy

Ook kinderen hebben behoefte aan en recht op privacy. Daarom nemen wij te allen tijde de privacy van de kinderen in acht. Kind dossiers worden in een afgesloten kast bewaard. De overdracht naar collega's is niet openbaar voor ouders. Wij verstrekken geen informatie over de kinderen aan derden, tenzij regelgeving ons hiertoe verplicht.

Wanneer wij in pedagogisch opzicht een vraag hebben over een kind en wij hebben de behoefte deze vraag voor te leggen aan een deskundige, dan waarborgen wij hierbij altijd de anonimiteit van het kind, tenzij wij toestemming van de ouder hebben, dan mogen we de naam van het kind noemen. Ouders ondertekenen hiervoor een toestemmingsformulier. Consultatie van een extern deskundige kan dus alleen op anonieme basis en is t.b.v. de deskundigheidsbevordering van de peuterspeelzaalleidster.

Uw gegevens en de verwerking vallen onder de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), welke door de Europese Unie is bedoeld als bescherming van persoonsgegevens en privacy van burgers.

Bij het invullen van het inschrijfformulier verleent u toestemming voor het verzamelen en verwerken van uw persoonsgegevens. Het doel hiervan is te voorzien in kinderopvang en de uitvoering van de plaatsingsovereenkomst voor de kinderen die vallen onder uw verantwoordelijkheid als ouder of voogd. Conform de AVG heeft u daarbij op verzoek onder meer recht van inzage, correctie of verwijdering van gegevens.

Geschillen en klachten

Als u een klacht heeft over de organisatie of het peuterspeelzaalwerk en u komt er met de betreffende peuterleidster niet uit, kunt u de leidinggevende van de peuterspeelzaal aanspreken en daarna de directeur van SKQV. Komt u er dan nog niet naar tevredenheid uit, dan kunt u uw klacht indienen bij de externe vertrouwenspersoon van SQKV. Deze zal de klacht uiterst zorgvuldig behandelen. Hoe dat precies werkt staat in de klachtenregeling van SKQV. Deze kunt u vinden op onze website.

De Externe Vertrouwenspersoon voor de Noorderborch is: Mevrouw
D. Gerritsma
doringerritsma@burovertrouwenspersonen.nl
Telefoon: 06-51153526/058-7440022

Plaatsingsbeleid

Uw peuter is van harte welkom! Wilt u uw peuter aanmelden bij de peuterspeelzaal van PSZ de Noorderborch? Meld u telefonisch aan en maak een afspraak met Sylvia Koster.

Intake

2 Maanden voor de definitieve plaatsing neemt de leidster van de peuterspeelzaal contact met u op. We maken dan een afspraak voor een kennismaking op de speelzaal (voor ouders én peuter). Wij sturen u een intakelijst en machtigingsformulier toe. Deze formulieren dient u voorafgaand aan het kennismakingsgesprek in te vullen.

Tijdens de kennismaking:

- Horen we graag van u hoe uw peuter thuis is.
- Vertellen we u onder andere over de dagindeling, de werkwijze en de Piramidemethode.
- Kunt u natuurlijk vragen stellen.
- Noteren we ook de bijzonderheden over uw kind.
- Bekijken we samen de intakelijst.
- Spreken we met u af op welke datum het kind kan wennen (indien de begeleider/ kind ratio dat toelaat) en beginnen op de peuterspeelzaal.

Plaatsing

In principe kan elk kind geplaatst worden. Wij streven er naar om een kind te plaatsen zodra het 2 jaar oud is mits de begeleide/ kind ratio dat toelaat. Er kunnen omstandigheden zijn (bijvoorbeeld de gezinssituatie, verwijzing van JGZ arts of een medische indicatie) waarbij een kind met voorrang geplaatst wordt. Dit gebeurt altijd in overleg met de leidinggevende van de peuterspeelzalen.

Als een kind niet geplaatst kan worden

Indien er sprake is van zeer afwijkend gedrag en/of van een handicap (bij het kind), waardoor de peutergroep verstoord zou kunnen worden, gaan we met de ouders in gesprek over een oplossing hiervoor. In het uiterste geval weegt het belang van de groep zwaarder dan het belang van een individueel kind en kan het kind geweigerd worden. Als we uw kind niet

kunnen toelaten, zullen we ons uiterste best doen u te verwijzen naar een instelling die uw kind wél kan bieden wat het nodig heeft.

Tot besluit

Dit pedagogisch beleidsplan is boven alles een leidraad waarmee peuterspeelzaal De Noorderborch zorg wil dragen voor een continue hoge kwaliteit van kinderopvang. De pedagogisch medewerkers toetsen de werking ervan in de dagelijkse praktijk en bespreken dit meerdere malen per jaar in onderlinge vergaderingen. Indien nodig zullen er nieuwe, herziene versies geschreven worden.